

VALSTYBINIO PSICHIKOS SVEIKATOS CENTRO KORUPCIJOS PREVENCIJOS 2016-2019 M. PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinio psichikos sveikatos centro (toliau - VPSC) korupcijos prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevenciją ir kontrolę VPSC 2016-2019 m. laikotarpiu.

2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr. 57-2297) ir Šakine korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2015-2019 m. programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-1433.

3. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

4. Programa įgyvendinama pagal Programos priede pateiktą Programos įgyvendinimo priemonių planą.

5. VPSC yra paskirtas asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę VPSC. Šio asmens duomenys ir kontaktai skelbiami VPSC interneto svetainėje www.vpsc.lt.

6. Korupcijos prevencijos strategija VPSC grindžiama visuotinai pripažintais principais: ilgalaikiškumu, nuoseklumu, prevencija, korupcijos atvejų išaiškinimu, visuomenės švietimu ir jos parama.

II. VPSC VEIKLOS ANALIZĖ ANTIKORUPCINIŲ POŽIŪRIU

7. VPSC yra sveikatos sistemos įstaiga, pavaldi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai. Sveikatos sistemos įstaigų vykdoma veikla yra priskiriama prie veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas.

8. Korupcijos VPSC lygis ir pasireiškimo tikimybė:

8.1. pranešimų iš asmenų apie VPSC darbuotojų korupcinio pobūdžio veiksmus nėra gauta;

8.2. VPSC korupcijos pasireiškimo atvejų nebuvo nustatyta;

8.3. Remiantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nurodytais kriterijais, VPSC nėra sričių, kuriuose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi:

8.3.1. korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų neįvykdyta;

8.3.2. VPSC nėra viešojo administravimo subjektas ir nevykdo kontrolės ar priežiūros funkcijų;

8.3.3. VPSC darbuotojai nėra valstybės tarnautojai, darbuotojų funkcijos, sprendimų priėmimo tvarka ir atsakomybė yra išsamiai reglamentuoti darbo sutartimis ir vidiniais įstaigos teisės aktais;

8.3.4. VPSC veikla nesusijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;

8.3.5. VPSC nepriima savarankiškų sprendimų, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;

8.3.6. VPSC valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija nenaudojama;

8.3.7. ankstesnių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymų metu VPSC nebuvo nustatyta didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, veiklos trūkumų taip pat nenustatyta.

9. Bendrosios korupcijos VPSC atsiradimo prielaidos:

9.1. socialinės (palyginti žemas pragyvenimo lygis valstybėje ir ekonominės krizės sukeltas neužtikrintumas savo ateitimi; pakantumas korupcijai ir jos toleravimas; visuomenės pilietiškumo stoka);

9.2. technologinės (lėtas elektroninių paslaugų diegimas sveikatos sektoriuje; dažnai per griežta disponuojamos informacijos apsauga valstybėje; nepakankama duomenų mainų sistema ir duomenų bazių sąsajų nebuvimas);

9.3. ekonominės (palyginti maži sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimai; nepakankamai racionaliai panaudojamos sveikatos sistemai skirtos privalomojo sveikatos draudimo lėšos);

9.4. teisinės (teisės aktų kokybės trūkuma; visuomenės nepakankamas savo teisių ir pareigų išmanymas; kokybės sistemų ir reglamentų stoka; nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus; kontrolės sistemų, teisinių procedūrų ir priemonių, pareigūnų skyrimo ir atleidimo bei nušalinimo procedūrų netobulumas, profesinių elgesio kodeksų nebuvimas);

9.5. vadybinės (sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai; nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo procesas);

9.4. politinės (nepakankamai aiškus santykis tarp sveikatos apsaugos ir socialinės politikos; politinių struktūrų ir interesų grupių įtaka; politinės valios kovoti su korupcija stoka).

10. VPSC veiklos sritys, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

10.1. prekių ir (ar) paslaugų viešieji pirkimai;

10.2. konkursai eiti pareigas ir darbuotojų priėmimas VPSC.

11. Viešieji pirkimai, kuriems naudojamos valstybės biudžeto lėšos, priskiriami prie sričių, kuriose yra didesnė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Yra kelios pagrindinės aukštą korupcijos lygį lemiančios priežastys: didelė viešųjų pirkimų įtaka sveikatos priežiūros įstaigoms ir verslo subjektams, nepakankamai veiksmingas kontrolės mechanizmas, nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus, politikų įtaka ir pan. Viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimai lemia neteisėtą, neefektyvų valstybės biudžeto lėšų naudojimą ir sudaro sąlygas korupcijai pasireikšti.

12. VPSC darbuotojai nėra valstybės tarnautojai, todėl jų darbo santykiams taikomos Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau - Darbo kodeksas) ir kitų susijusių darbo teisės aktų nuostatos. VPSC vadovo ir struktūrinių padalinių vadovų įdarbinimui yra taikomi Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo (toliau - Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas) 15 str. reikalavimai. 2015 metais VPSC patvirtinti Valstybinio psichikos sveikatos centro viešų konkursų, skelbiamų direktoriaus pavaduotojų ir struktūrinių padalinių vadovų pareigoms eiti nuostatai, kuriais remiantis VPSC organizuojami konkursai įgyvendinant Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo reikalavimus, tokiu būdu sumažinant korupcijos tikimybę įdarbinant VPSC direktoriaus pavaduotojus ar struktūrinių padalinių vadovus. Tačiau nei Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, nei Darbo kodeksas nenumato privalomų reikalavimų darbdaviui vykdant kitų darbuotojų atranką ir įdarbinimą, išskyrus Darbo kodekso 97 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus, todėl darbdavys turi prerogatyvą savarankiškai nustatyti naujų darbuotojų paieškos, atrankos ir įdarbinimo tvarką. Nepakankamas šios tvarkos reglamentavimas ir skaidrumas sudaro prielaidas korupcijos apraiškoms.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINYS

13. Programos tikslas – išaiškinti ir šalinti korupcijos VPSC prielaidas, užtikrinti skaidresnę ir veiksmingesnę VPSC ir jo darbuotojų veiklą.

14. Programos uždavinys – galimų korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant Programos įgyvendinimo priemonių planą, siekiant, kad visos lėšos, skiriamos VPSC, būtų naudojamos racionaliai ir pagal paskirtį, taip pat poveikis VPSC darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.

IV. INFORMAVIMAS APIE GALIMĄ KORUPCINĘ VEIKLĄ

15. Visi suinteresuoti asmenys, susidūrę su korupcinio pobūdžio veikla VPSC, turi apie šiuos atvejus pranešti VPSC atsakingiems asmenims, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai arba tiesiogiai Specialiųjų tyrimų tarnybai. Kontaktai, kuriais turi būti pateikiami šie pranešimai, bei pranešimų pateikimo tvarka nurodyta VPSC interneto svetainėje www.vpsc.lt.

16. VPSC darbuotojai, pastebėję korupcinio pobūdžio veikas, privalo nedelsiant apie jas informuoti savo tiesioginį vadovą.

17. Visi nustatyti korupcijos VPSC atvejai viešinami VPSC interneto svetainėje www.vpsc.lt.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Ši Programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas skelbiami VPSC interneto svetainėje adresu www.vpsc.lt.

19. VPSC interneto svetainėje kas pusmetį skelbiama ataskaita apie šios Programos įgyvendinimo priemonių plano, išdėstyto šios Programos priede, vykdymą.

20. VPSC darbuotojai ir bet kurie kiti asmenys turi teisę teikti pasiūlymus dėl šios Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano tobulinimo. Šiame punkte nurodyti pasiūlymai teikiami asmeniui, paskirtam atsakingu už korupcijos prevencijos ir kontrolės vykdymą VPSC.